

Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją w Zespole Szkół nr 1 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Elku

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania policji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych jest Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprowadzają środki odurzające. W rozporządzeniu §10 zobowiązuje szkoły i placówki do opracowania, strategii działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych, wobec dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

Działania interwencyjne obowiązujące:

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej pedagog może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (*specjalistę ds. nieletnich*).

5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela wynika ze szkolnego systemu kar.

7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia o tym prokuratora lub policję.

II. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, bądź je zażywa powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy/ pedagoga szkolnego.

2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie (gabinet pielęgniarki, pedagoga). W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia wzywa pomoc medyczną.

3. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.

4. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły. Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny.

5. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub sądu rodzinnego.

III. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni itp. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo żądania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę służbową z ustaleń.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;

- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym (wiek sprawcy 13-17 lat) lub przestępstwem (ukończone 17 lat).

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa prokuratora lub policję.

V. Postępowanie nauczyciela/pracownika wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- ❖ niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ❖ ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- ❖ przekazanie sprawcy dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- ❖ wychowawca/pedagog powiadamia rodziców ucznia-sprawcy,
- ❖ dyrektor niezwłocznie informuje policję,
- ❖ dyrektor zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je policji.

VI. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

- ❖ zapewnienie poszkodowanemu uczniowi pedagogicznej opieki,
- ❖ udzielenie pierwszej pomocy,
- ❖ niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia,
- ❖ dyrektor niezwłocznie informuje policję.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel.997 lub 112.

VII. Procedura postępowania w przypadku aktu wandalizmu, zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego.

1. Ustalenie rozmiaru szkody i sprawcy czynu. Nauczyciel, który zauważy szkodę podejmuje działania wyjaśniające okoliczności zdarzenia, ustala świadków zdarzenia.
2. Nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz wychowawcę o zdarzeniu oraz sprawcach czynu.
3. Nauczyciel wpisuje do zeszytu uwag informację o zaistniałym fakcie oraz sporządza notatkę służbową.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą czynu, informuje on ucznia o konsekwencjach oraz konieczności naprawy szkody.
5. Wychowawca powiadamia rodziców o zdarzeniu oraz wpisuje informację do zeszytu uwag klasy i dzienniczka ucznia. W czasie rozmowy z uczniem/rodzicami ustalony zostaje koszt i termin naprawy szkody.
6. W przypadku nie wywiązania się ucznia ze zobowiązań zostaną zastosowane kary statutowe.

VIII. Postępowanie nauczyciela/wychowawcy wobec ucznia, który notorycznie opuszcza zajęcia edukacyjne z przyczyn nieusprawiedliwionych.

1. Przekazać wychowawcy informację o nieobecnościach na lekcjach,
2. Przeprowadzić rozmowę indywidualną z uczniem, w celu zmotywowania go do lepszej frekwencji na zajęciach i w celu przypomnienia konsekwencji wynikających z opuszczenia zajęć szkolnych,
3. Poinformowanie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
4. W przypadku dalszego opuszczania przez ucznia zajęć, sporządzić kontrakt z uczniem w obecności pedagoga szkoły i rodziców ucznia oraz wychowawcy klasy,
5. W przypadku złamania postanowień kontraktu i opuszczenia przez ucznia 3 tygodniowego wymiaru godzin bez usprawiedliwienia wychowawca składa wniosek o skreślenie z listy uczniów,
6. Przed złożeniem wniosku na posiedzeniu rady pedagogicznej dyrektor szkoły organizuje spotkanie z uczniem, rodzicami, wychowawcą klasy i pedagogiem szkolnym w celu wyjaśnienia okoliczności wniosku o skreślenie ucznia z listy szkoły.

IX. Procedura postępowania związana z używaniem papierosów w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie.

1. Obowiązuje zakaz używania papierosów oraz papierosów elektronicznych w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie.
2. Nauczyciel, który stwierdza, że uczeń pali papierosa, żąda, aby go zagasił oraz oddał papierosa.
3. Papieros zatrzymany przez nauczyciela trafia do depozytu dyrektora szkoły. Jest oddawany rodzicom/opiekunom prawnym wezwanym do szkoły przez wychowawcę.
4. Nauczyciel wpisuje notatkę w zeszycie uwag z dyżurów śródlekcyjnych.
5. Wychowawca w obecności rodzica/opiekuna prawnego przeprowadza rozmowę dyscyplinującą. Wspólnie z nim ustala konsekwencje powtórzenia się sytuacji.
6. Wychowawca odnotowuje fakt palenia w zeszycie uwag klasy, udziela kary statutowej (upomnienie wychowawcy, nagana wychowawcy, nagana dyrektora) i wyznacza uczniowi formę rekompensaty (np. prezentacja multimedialna/referat na temat nikotynizmu, plakat antynikotynowy).
7. W przypadku powtórzenia się sytuacji uczeń ponosi ustalone konsekwencje i jest kierowany na zajęcia profilaktyczne do szkolnego pedagoga lub innego specjalisty.

X. Procedura postępowania w przypadku stosowania przez uczniów ekstrawaganckich fryzur, makijażu i manicure, kolczykowania ciała, manifestowania wyglądem przynależności do subkultur młodzieżowych, itp.

1. Nauczyciel przeprowadza z uczniem rozmowę na temat obowiązujących w szkole zasad dotyczących wyglądu i ubioru.
2. Powiadomienie wychowawcy o zaistniałym fakcie w sytuacji lekceważącego podejścia ucznia do tematu.
3. Rozmowa z uczniem i rodzicami w przypadku ponownego powtórzenia się sytuacji.
4. Uczeń, który nie przestrzega zasad dotyczących ubioru i wyglądu nie może reprezentować szkoły, brać udziału w międzyszkolnych konkursach, zawodach sportowych, wycieczkach itp. działaniach.

XI. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze.

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem (uczniami) o jego zachowaniu:

- ❖ jeżeli w zdarzeniu uczestniczy więcej niż jedna osoba należy rozmawiać z każdym z osobna, zaczynając od lidera grupy,
- ❖ miejscem rozmów powinno być pomieszczenie zapewniające spokój i brak świadków,

- ❖ nauczyciel, który decyduje się na przeprowadzenie rozmowy powinien jasno określić jej cel, opisać zachowanie ucznia, które jest powodem rozmowy,
- ❖ należy upewnić ucznia, że nauczyciel chce mu pomóc,
- ❖ uczeń musi otrzymać od nauczyciela jasny i jednoznaczny komunikat o braku akceptacji złego zachowania,
- ❖ należy dać uczniowi szansę wypowiedzenia się na temat zachowania będącego powodem interwencji, uważnie wysłuchać,
- ❖ jeżeli uczeń milczy, należy powrócić jeszcze raz do propozycji pomocy,
- ❖ omówić z uczniem skutki przejawianych przez niego zachowań oraz poinformować o potrzebie spotkania z rodzicami.

2. Omówienie z rodzicami zachowania dziecka i ustalenie współpracy rodziców ze szkołą:

- ❖ ustalić zasady współpracy,
- ❖ pedagog szkolny i wychowawca klasy opracowują wspólnie z rodzicami i uczniem pisemny kontrakt, w którym określa się zachowania nieakceptowane oraz oczekiwania wobec dziecka, terminy wykonania poszczególnych zadań zapisanych w kontrakcie oraz ustala się hierarchię konsekwencji,
- ❖ wychowawca we współpracy z pedagogiem monitoruje wywiązywanie się przez ucznia z warunków kontraktu,
- ❖ w przypadku niewywiązywania się ucznia z przyjętego kontraktu oraz braku zamierzonych efektów wychowawczych podjętych działań pedagog szkolny informuje rodziców ucznia o możliwych formach pomocy specjalistycznej, w tym o diagnozie trudności wychowawczych w poradni psychologiczno – pedagogicznej w celu otrzymania wskazówek do dalszej pracy z dzieckiem,
- ❖ w przypadku dalszego narastania trudności dziecka oraz braku współpracy szkoły z rodzicami w celu zmiany sytuacji ucznia szkoła podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa.

XII. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia.

1. Przerwanie zachowania agresywnego - zdecydowana interwencja.
2. Poinformowanie wychowawcy o zdarzeniu.

3. Przeprowadzenie przez wychowawcę/ wychowawców rozmowy z uczniem/ uczniami po wcześniejszej konsultacji z nauczycielem – świadkiem zdarzenia.
4. Odnotowanie interwencji w dokumentacji szkolnej – w dzienniku elektronicznym/w zeszycie uwag, a w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia nauczyciel interweniujący sporządza notatkę służbową (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany).
5. Poinformowanie przez wychowawcę rodziców (prawnych opiekunów) ucznia/ uczniów o zaistniałej sytuacji.
6. Powiadomienie pedagoga oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu.
7. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem szkoły sankcji w stosunku do ucznia/uczniów.
8. Omówienie z rodzicami zaistniałej sytuacji oraz przekazanie informacji na temat wyciągniętych w stosunku do ucznia/uczniów konsekwencji.
9. Osoba podejmująca interwencje powinna:
 - reagować stanowczo,
 - mówić prosto i jasno,
 - traktować sprawcę jak osobę, która powinna wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
 - jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
 - szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie).
10. W czasie interwencji należy unikać:
 - agresji fizycznej i słownej,
 - okazywania niepewności,
 - długich monologów i moralizowania,
 - wchodzenia w rolę sprawcy, by mu pokazać, co czuje osoba poszkodowana.

XIII. Procedura postępowania w przypadku kradzieży.

1. Podejmowanie czynności wyjaśniających zdarzenie przez nauczyciela, który został poinformowany, że doszło do kradzieży na terenie szkoły (zidentyfikowanie poszkodowanego, przedmiotu kradzieży, świadkowie).
2. Powiadomienie dyrektora szkoły o zdarzeniu oraz wychowawcy klasy i pedagoga.

3. Zatrzymanie uczniów w pomieszczeniu, w którym doszło do kradzieży, (szatnia, klasa lekcyjna), jeśli zdarzenie zostało zgłoszone bezpośrednio po jego zajściu. Nauczyciel powinien zwrócić się do uczniów z prośbą o zwrot skradzionej rzeczy.
4. Nauczyciel ma prawo żądać by uczeń/ uczniowie pokazali zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.
5. Wezwanie policji przez dyrektora szkoły w przypadku, gdy uczeń, pomimo wezwania nauczyciela, odmówi okazania swoich rzeczy lub przekazania skradzionej rzeczy. Policja przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia/ uczniów i podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa.
6. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły ustala sankcje w stosunku do sprawy kradzieży.
7. Powiadomienie przez wychowawcę/pedagoga/dyrektora rodziców (prawnych opiekunów) o zdarzeniu i wzywaniu ich do niezwłocznego wstawienia się do szkoły.
8. Sporządzenie notatki służbowej z przebiegu zdarzenia (zidentyfikowanie poszkodowanego, opis skradzionej rzeczy, świadkowie, opis zdarzenia, sprawca kradzieży) przez nauczyciela, który podejmuje interwencję.

XIV. Procedura używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych oraz kontaktowania się uczniów przez telefon z rodzicami lub opiekunami w czasie pobytu w szkole.

1. Posiadanie telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych przez uczniów w szkole jest dozwolone pod warunkiem stosowania się do poniższych zasad.
2. Obowiązek całkowitego wyłączenia telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych w czasie zajęć w szkole.
3. Posiadanie przez ucznia telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych w szkole odbywa się na własną materialną odpowiedzialność ucznia i jego rodziców. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności materialnej za straty wynikające z posiadania tego sprzętu w szkole (zagubienie, uszkodzenie, kradzież).
4. Podejmowanie interwencji przez szkołę może odbywać się w uwiarygodnionych przypadkach kradzieży.

5. W sytuacjach wyjątkowych rodzice mogą przekazać informację dziecku w trakcie pobytu w szkole przez sekretariat szkolny.
6. Zakazuje się używania telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych w celu fotografowania, nagrywania i filmowania oraz upubliczniania czyjegoś wizerunku, wypowiedzi.
7. Używanie telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych przez uczniów podczas wycieczek i wyjazdów poza szkołę może odbywać się pod warunkiem, że nie szkodzi to w realizacji celów wycieczki oraz nie będzie przeszkadzać innym uczestnikom.
8. W przypadku, kiedy uczeń korzysta z telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego w czasie zajęć, nauczyciel podejmuje interwencję w formie ostrzeżenia słownego.
9. Nauczyciel może zatrzymać urządzenie i zdeponować je u dyrektora, po uprzednim wyjęciu przez ucznia karty sim, urządzenie powinien odebrać rodzic/opiekun.